Maa- ja metsätalousministeriö Ministerineuvostopaketti EU/12/2026-MMM-129

Muroma Hanna 13.11.2026

Viite

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.11.2026 Brysselissä

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 23.11.2026 Brysselissä. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta puheenjohtajavaltion kysymyksen pohjalta, joka koskee ruokaturvan ylläpitämistä ilmastoltaan vaihtelevammassa ja digitaalisesti haavoittuvammassa maailmassa. Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Neuvosto kuulee komission esittelyt Atlantin ja Pohjanmeren sekä Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksia koskevista kahdesta ehdotuksesta ja käy niistä keskustelut. Suomi ottaa esittelyt ja käytävät keskustelut tiedokseen.

Komissio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostolle tiedonannon kalastus- ja vesiviljelyalan visiosta 2040. Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission pitkän aikavälin visioon kalatalouden ja vesiviljelyn kehittämisestä.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTO 23.11.2026 BRYSSELISSÄ

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

MAATALOUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen
Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia
Keskustelu

KALASTUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Neuvoston asetus Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027 ja tiettyjen kantojen osalta vuodeksi 2028
Komissio esittelee
Keskustelu

Neuvoston asetus Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027
Komissio esittelee
Keskustelu

Tiedonanto kalastus- ja vesiviljelyalan visiosta 2040
Komissio esittelee
Keskustelu

Muut asiat

Maatalous

Lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva vuotuinen tilannekatsaus 2026 (eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvit ja kasvien terveys, elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus)
Komission tiedotusasia

Maa- ja metsätalousministeriö Perusmuistio EU/74/2026-MMM-212

Virolainen Jukka 12.11.2026

Maatalouden markkinatilanne - maatalous- ja kalastus-neuvoston keskustelu

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.11.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta kokouksessaan 23.11.2026. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua kokouksessaan 16.11.2026.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. (E 41/2022 vp)

Suomi korostaa, että maataloussektori tarvitsee vakaan, ennustettavan ja pitkäjänteisen politiikkakehyksen, joka tukee investointeja, innovaatioita, sukupolvenvaihdoksia ja alan kannattavuutta. Tasapuoliset kilpailuolosuhteet, toimivat sisämarkkinat sekä EU-lainsäädännön yhdenmukainen toimeenpano ovat keskeisiä edellytyksiä kotieläinsektorin kilpailukyvylle. Nuorten viljelijöiden alalle tuloa, sukupolvenvaihdoksia sekä uusien yrittäjien mahdollisuuksia harjoittaa kotieläintuotantoa tulisi edistää EU:n politiikkatoimin. (E 47/2026 vp)

Suomi katsoo, että maatalous- ja ruokasektorin tulisi olla kilpailukykyinen ja kestävä myös globaalisti. EU:lla on merkittävä rooli maailman ruokaturvan takaamisessa ja EU on maailman merkittävin maataloustuotteiden viejä. Suomi näkee hyvänä, että komissio pyrkii yhtenäistämään tuotantostandardien soveltamista tuontituotteisiin erityisesti

kasvinsuojeluaineiden ja eläinten hyvinvoinnin osalta. Samalla Suomi korostaa tiede- ja riskiperusteisuutta sekä WTO-sääntöjen noudattamista, kansainvälisiä standardeja sekä vuoropuhelun ja sääntely-yhteistyön ylläpitämistä kauppakumppaneiden kanssa. (E 6/2025 vp)

Suomi tukee tavoitetta vahvistaa Euroopan unionin proteiiniomavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta unionin ulkopuolelta tuotavista korkeaproteiinisista rehuraaka-aineista. Suomi näkee komission tavoin, että nykyiset riippuvuudet tuonnista, kuten lannoitteista, rehusta ja energiasta, eivät ole ainoastaan Euroopan elintarviketurvaan kohdistuvia uhkia vaan keskeisiä haavoittuvuuksia, jotka vaikuttavat EU:n häiriönsietokykyyn. (E 47/2026 vp)

Strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta Suomi pitää tärkeänä EU:n lannoiteomavaraisuuden vahvistamista sekä kierrätyslannoitteiden että muiden lannoitteiden osalta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä, huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen esteitä. (E 10/2026 vp)

Suomi tukee varautumis- ja turvallisuusnäkökohtien huomioimista kaikissa EU:n säädöksissä, politiikoissa ja ohjelmissa (ns. preparedness by design -periaate). Eurooppalaisten demokratioiden häiriönsietokyky ja keskinäisen luottamus pohjaa niin oikeusvaltioperiaatteen kuin unionin yhteisten arvojen ylläpitämiseksi tehtävään määrätietoiseen työhön. (E 35/2025 vp)

Suomi katsoo, että jäsenvaltioille pitäisi jättää riittävästi liikkumatilaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi vakavimmissa kriiseissä, ottaen huomioon jäsenvaltioiden toisistaan poikkeavat olosuhteet ja kansalliset järjestelyt. (E 35/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei ole perusmuistiota kirjoitettaessa toimittanut tausta-asiakirjaa.

Maatalouden yleinen markkinatilanne ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Maatalouden yleiseen markkinatilanteeseen on vuoden 2026 jälkipuoliskolla vaikuttanut maataloustuotannon heikko kannattavuuskehitys erityisesti peltokasvisektorilla, Venäjän pitkittyneen hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttama epävarmuus ja helmikuussa alkaneen Lähi-idän sotilaallisen konfliktin jatkuminen. Viime kesän poikkeukselliset hellejaksot EU:n etelä- ja keskiosissa vaikuttavat eri sektoreiden maataloustuotantoon. Vastaavasti eteläisen pallonpuoliskon EL Nino sääilmiö on poikkeuksellisen voimakas, joten se lisää riskejä satomenetyksiin.

Lähi-idän sotilaallisen konflikti on, Hormuzinsalmen laivaliikenteen häiriinnyttyä ja epävarmuuden lisäännyttyä Punaisenmeren alueella, vaikuttanut laajalti kansainvälisillä energia- ja lannoiteraaka-ainemarkkinoilla, logistiikkasektorilla sekä pääomamarkkinoilla. Vaikka EU ei ole strategisesti riippuvainen suorasta kaupankäynnistä Persianlahden arabivaltioiden kanssa niiden Hormuzinsalmen kautta kulkevasta energia- ja lannoiteraaka-aineesta, niin EU joutuu toimimaan salmen sulkeutumisen vuoksi kansainvälisillä kallistuneilla raaka-ainemarkkinoilla. Persianlahden öljy- ja maakaasutoimitukset ovat perinteisesti suuntautuneet Aasiaan, ja konflikti on johtanut siellä suhteessa suurempiin saatavuushaasteisiin ja markkinahäiriöihin kuin EU:ssa. Välillisesti Aasian tilanne vaikuttaa myös EU:hun, kun huomioidaan alueen merkitys EU:n elintarviketuotteiden kaupankäynnille.

Kansainväliseen kaupankäyntiin sekä talouden kasvunäkymiin on vuodesta 2025 lähtien tuonut epävarmuutta Yhdysvaltojen asettamat ja vaihtelevasti muuttuvat tuontitullit,

aggressiiviset kauppasopimusneuvottelut sekä toisaalta kauppakumppanien vastatoimet. Markkinakehityksen ennustettavuus pysyy jatkossakin haastavana.

Edellä mainitut tekijät, yhdistettynä rahoitusmarkkinoiden tiukentuvaan näkymään, heijastuvat maataloussektorin ohella suoraan myös elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön sekä kuluttajahintoihin. Elintarvikkeissa kohonneet kuluttajahinnat ovat vähentäneet erityisesti arvokkaimpien kotieläintuotteiden kysyntää. Taloustilanteen heikentyminen on tehnyt yksityistaloudet varovaisiksi kulutuspäätöksissään. Elinkustannusten noustessa kuluttajien heikentynyt ostovoima lisää osaltaan alemman hintatason tuotteiden kysyntää ja merkitsee sitä, että tuottajien ja elintarviketeollisuuden on vaikea saada katettua kustannuksiaan.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) päämaataloustuotteiden hinnoista koostuva elintarvikehintaindeksin arvo on vuoden 2026 aikana ollut pääsääntöisesti vahvistuvassa kehityksessä. Indeksin kuukausittain ilmoitettu arvo on lokakuuhun mennessä ollut korkeimmillaan syyskuussa 135,6 pistettä. Lokakuussa arvo oli 133,9 pistettä ja joka on 5,9 % korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Verrattuna syyskuuhun 2026 arvoon, lokakuussa indeksin kaikissa eri tuoteryhmissä tapahtui alenemaa paitsi sokerissa.

EU:ssa ruuan kuluttajahintojen keskimääräinen vuosi-inflaatio on ollut valtaosin alenevaa vuoden 2025 syyskuusta lähtien. Alhaisimmillaan ruuan (ml. alkoholittomat juomat) keskimääräinen vuosi-inflaatio oli tämän vuoden elokuussa, jolloin sen suuruus oli 0,3 %. Syyskuussa tapahtui käänne ja vuosi-inflaatio kohosi tasolle 0,6 %. Ruuan inflaatio vaihtelee paljon jäsenvaltioiden välillä. Suomessa ruuan vuosi-inflaatio aleni kesä- ja heinäkuun aikana tasolle 0,3 %. Elokuussa inflaatio kääntyi vahvistuvaksi niin että syyskuussa se oli kohonnut tasolle 1,9 %.

Kansainvälisen viljaneuvoston (IGC) lokakuussa päivittämän arvion mukaan viljojen markkinointikauden 2026/27 kokonaissato on 2427 milj. tn, joka on samalla lähes 3 % pienempi verrattuna 2025/26 kauteen. Epävarmuuden kauden 2026/27 satonäkymään eteläisellä pallonpuoliskolla tuo poikkeuksellisen voimakkaaksi arvioitu El Nino sääilmiö, joka ajoittuu vuoden 2026 jälkipuoliskolle ja vuoden 2027 alkuun. IGC:n arviossa viljojen alkuvarastot kaudelle 2026/27 ovat suurimmat seitsemään edelliseen vuoteen ja se osaltaan tukee maailmalla viljan kulutuksen pysymistä, viime kauden tapaan, ennätyksellisellä 2446 milj. tn tasolla. Kauden 2026/27 loppuvarastojen arvioidaan laskevan 3 % verrattuna lähtötilanteeseen.

Vehnän osalta kaudelle 2026/27 IGC arvioi lähes 3 % pienempää satoa verrattuna edelliseen kauteen. Suurimpien vehnän viejien loppuvarastojen suuruudeksi kaudelle 2026/27 IGC arvioi 68 milj. tn, joka olisi reilu 6 milj. tn pienempi kuin alkuvarastot. IGC:n arvion mukaan kuluvalla markkinointikaudella suurimpana vehnän viejänä, joskin aiempaa pienemmällä määrällä, jatkaa Venäjä, jonka jälkeen tulevat Kanada ja EU.

Maailmanmarkkinoilla vehnän hinnat olivat 2026 syyskuussa vuoden takaista korkeammalla ja vahvistuvassa kehityksessä. Hintaan on vaikuttanut paljolti Mustanmeren alueen vientihäiriöt, kun Venäjä ja Ukraina ovat kohdistaneet sotilaallisia iskuja toistensa vientisatamiin ja viljalogistiikkaan. Hyökkäykset ovat rajoittaneet voimakkaasti kummankin valtionvientitoimintaa Mustanmeren kautta ja lisänneet epävarmuutta maailmanmarkkinoilla. EU:n viljantuotantoennusteet pienenivät ennätyshelteisen ja kuivan kesän vuoksi alennettu ja se kiristi osaltaan tarjontanäkymiä. Lokakuussa 2026 vehnän maailmanmarkkinan kehitys kääntyi alenevaksi johtuen muun muassa satoarvioiden suurentumisesta Eteläisellä pallonpuoliskolla, vehnän kysynnän pienentymisestä kansainvälisillä markkinoilla, Venäjän lisääntyneestä vientitoiminnasta Baltian satamista sekä markkinoiden optimistista odotuksista Mustanmeren vientitoiminnan suurentumisesta. Leipävehnän vientihinta EU:ssa (Ranska, Rouen) oli marraskuun ensimmäisellä noin 230 €/tn, kun vuotta aiemmin se oli 13 % korkeammalla tasolla.

Maakaasun hinta vaikuttaa energian ja lannoitteiden hintakehitykseen. Hormuzinsalmen kautta kuljetetaan noin 20 % osuus maailmaan LNG kauppamäärästä, joten Lähi-idän tilanteen kehitys vaikuttaa suoraan maakaasumarkkinoilla. EU:hun tuodaan LNG maakaasua valtaosin Yhdysvalloista (n. 60 %), vähenevässä määrin Venäjältä (alle 30 %) sekä Qatarista (10-12 %). Maakaasun hintaan on suuresti vaikuttanut Lähi-idän kiristynyt tilanne elokuun lopulta alkaen. Yhdysvaltojen ja Iranin välisen konfliktin voimistuminen on lisännyt energiatoimitusten häiriöitä, kun Hormuzinsalmen liikenne vaikeutui ja kiristi kilpailua LNG markkinoilla. Hintojen nousua on voimistanut myös se, että Euroopan kaasuvarastot ovat ajankohtaan nähden poikkeuksellisen matalammalla tasolla ennen talvikauden alkua. EU:ssa maakaasun futuurihinta (TTF) oli marraskuun ensimmäisellä viikolla 85-95 €/MWh, kun kesä- ja heinäkuussa hinta vaihteli 40-60 €/MWh välillä.

EU komission koostaman tiedon mukaan Hormuzinsalmen kautta kuljetetaan maailman kaupankäynnin kohteena olevasta ammoniakista noin 20 %, ureasta 30 % ja rikistä peräti noin 45 %. Komission ylläpitämässä hintaseurannassa lannoitetypen keskimääräinen hinta EU:ssa oli syyskuussa noin 470 €/tn, ja joka on 17 % viime helmikuuta korkeammalla. Kuluvana vuonna keskihinta kohosi huhtikuussa noin 550 €/tn. Lannoitefosforilla EU hintakehitys on ollut tasaisesti vahvistuva vuoden mittaan ja komission näkemyksen mukaan sen osalta hintapaine säilyy. Syyskuussa fosforin keskihinta oli ennätykselliset hieman yli 740 €/tn. Lannoitekalin hinta on vuoden mittaan pysynyt EU:ssa suhteellisen vakaana 360 €/tn.

Elo- ja syyskuussa Lähi-idän sotilaallisen konfliktin kiristyminen Hormuzinsalmen ja Punaisenmeren alueella vähensi öljytoimituksia sekä lisäsi niiden riskejä, ja jonka seurauksena hinnat kohosivat markkinoilla. Lokakuun jälkipuoliskolla Brent-laadun raakaöljyn hinta nousi korkeimmillaan 116 $/barreli. Hintapaine on helpottanut marraskuussa Yhdysvaltojen välivaalien jälkeen ja samalla kun öljytoimitusten määrä on lisääntynyt Lähi-Idän alueelta. Marraskuun toisella viikolla raakaöljyn (Brent) hinta oli hieman yli 90 $/barreli.

Markkinatilanne EU:ssa

EU:ssa koettiin heinä- ja elokuussa poikkeuksellisen laaja ja pitkäkestoinen helteinen sekä vähäsateinen sääjakso. Komission JRC -tutkimuskeskuksen tilannepäivityksen mukaan sääolot ovat syys- ja lokakuussa olleet suuressa osassa EU:ta edelleen keskimääräistä lämpimämpiä. Erityisesti Iberian niemimaalla, Ranskassa ja Italiassa. Sadanta on Keski-Euroopassa ollut monilla alueilla tavanomaista vähäisempää, joten kuivuus on haitannut syyskylvöjä ja kasvustojen kehittymistä.

Viljojen vuoden 2026 kokonaissato on EU:ssa komission lokakuussa päivittämän arvion mukaan 259 milj. tn eli 10 % viime vuoden ja lähes 6 % viiden vuoden keskimääräistä pienempi. Komissio on kesästä lähtien pienentänyt kuukausittain päivittämäänsä arviota. Vehnällä sato pienenee viime vuodesta reilu 8 % ja olisi 124 milj. tn. Ohran 53 milj. tn sato olisi 4,4 % viime vuotta pienempi. Maissilla arvio on 47 milj. tn (-22 %). Kauran 7,9 milj. tn sato olisi lähes 11 % viime vuotta pienempi.

EU:n viljataseen osalta komissio arvioi maissin tuonnin suurenevan viime kaudesta 6 milj. tn. Viljan eläinrehukäytön arvioidaan suurenevan noin 0,5 milj. tn tasolle 159,5 milj. tn, koska laidunten tuottokyky heikentyi kesän säätilanteen takia. Komissio arvioi vehnän viennin pysyvän viime kauden tasolla 29 milj. tn. Komission tämänhetkinen arvio on, että EU tämän kauden viljojen loppuvarastot pienenevät 11 milj. tn ollen hieman yli 35 milj. tn.

Öljykasvien tuotanto 2026 on komission päivittämässä arviossa hieman yli 31 milj. tn, mikä on reilu 1 % pienempi kuin viime kaudella mutta 1,3 % päälle viiden vuoden

keskiarvon. Rapsin osalta tuotantoarvio on 19,3 milj. tn, kun viime vuonna sato oli 4,4 % suurempi.

EU:n kotieläinsektorilla maidontuotanto oli vuoden 2026 tammi- ja elokuu välisellä jaksolla 3 % edellisvuotta suurempaa. Maidon tuotannon kasvu on osaltaan näkynyt EU:n tuottajahinnoissa, ja ne ovat olleet laskusuunnassa vuoden 2025 lokakuusta kuluvan vuoden heinäkuuhun saakka. Elo- ja syyskuussa raakamaidon keskihinta hieman vahvistui. Syyskuussa hinta oli 44,6 €/100 kg, joka on noin 16 % alempana kuin vuotta aiemmin.

Maitotuotteissa tammi-elokuu 2026 aikavälillä, edellisvuoden vastaavaan verrattuna, tuotannon kasvua oli voin (8 %), rasvattoman maitojauheen (9 %), hapanmaitotuotteiden (5 %) ja juustojen (4 %) osalta. Rasvattoman maitojauheen hinta on kuluvan vuoden aikana kääntynyt pääsääntöisesti vahvistuvaksi. Lokakuun jälkipuoliskolla keskihinta oli 340 €/100 kg, kun vuotta aiemmin se oli 36 % alempana. Voin keskihinta on vuoden 2026 aikana vaihdellut 380-440 €/100kg välillä. Lokakuun jälkipuoliskolla voin keskihinta oli 406 €/100kg.

Naudanlihan tuotanto EU:ssa on aikavälillä tammi-heinäkuu 2026 ollut 1,7 % pienempi kuin vuotta aiemmin. Komission mukaan naudanlihan kysyntä on heikentynyt, mikä heijastuu hintakehitykseen ja lisää epävarmuutta. EU:n keskimääräinen naudan teurashinta on ollut tämän vuoden helmikuusta elokuuhun saakka aleneva. Syyskuussa hintakehitys tasaantui ja kääntyi hieman vahvistuvaksi. Lokakuun ensimmäisellä viikolla EU keskihinta oli 639 €/100 kg, joka on noin 9 % viime vuotta alempana.

EU:n sianlihantuotanto oli 2026 tammi- ja heinäkuu aikavälillä hieman suurempi (+1,4 %) kuin vuotta aiemmin. Teurasruhojen EU keskihinta on tämän vuoden tammi-syyskuu aikavälillä vaihdellut 146–168 €/100kg välillä. Korkeimmat hinnat ovat olleet huhti- ja syyskuussa. Lokakuun puolivälissä hinta oli laskusuunnassa ja suuruudeltaan 150 €/100kg, ja joka on 14 % alempana kuin vuosi sitten. Sianlihan EU vienti 2026 ensimmäisellä puoliskolla oli määrällisesti lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin, mutta viennin arvo oli vastaavasti noin 12 % alempi. Vientimäärä Kiinaan on alkuvuonna ollut 20 % pienempi verrattuna vuoteen 2025.

EU:n siipikarjanlihan tuotanto kasvoi 2026 tammi-heinäkuu aikavälillä 4,5 % verrattuna aiempaan vuoteen. EU:ssa broilerin keskimääräinen teurashinta on kuluvana vuonna ollut vahvistuva heinäkuulle saakka, minkä jälkeen hinta kääntyi pääsääntöisesti alenevaksi. Lokakuun lopulla keskihinta oli 284 €/100kg ja joka oli reilu 5 % vuoden takaista alempana. Viljan alhainen hinta markkinointikaudella 2025/26 ja lihan korkea hinta on broilersektorilla tukenut tuotannon kannattavuutta tähän saakka, mutta komission mukaan jatkossa tilannetta muuttaa kohonneet rehu- ja energiakustannukset.

Kotieläinsektorilla pysyvänä huolena on afrikkalainen sikaruton (ASF) vaikutus markkinoilla sekä lintuinfluenssatilanne. Niiden lisäksi EU:n eläintautitilanteeseen vaikuttavana arvaamattomana riskitekijänä on suu- ja sorkkatauti (FMD).

Puheenjohtajavaltio esittää seuraavan kysymyksen maatalous- ja kalastusneuvoston keskusteluun:

Miten jäsenvaltiot ja komissio voivat ylläpitää EU:n ruokaturvaa ja kestävyyttä maailmassa, jossa ilmaston vaihteluiden aiheuttama epävakaus sekä digitaalinen haavoittuvuus lisääntyvät?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 17.11.2026

EU-ministerivaliokunta 20.11.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen MMM/RTO/MARY, jukka.virolainen@gov.fi, p. 0295 162 206

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö Perusmuistio EU/1122/2026-MMM-6

Bondestam Orian 12.11.2026

Perusmuistio ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Atlantin ja Pohjanmeren sekä muiden merialueiden kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuosiksi 2027-2029

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.11.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto kuulee komission esittelyn ehdotuksesta ja keskustelee siitä.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedokseen komission esittelyn ja siitä käydyn keskustelun.

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja ICES:n uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Suomi yhtyy tarvittaessa muiden jäsenvaltioiden mahdollisiin huomioihin ja huoliin Atlantilla ja Pohjanmerellä sovellettavien monivuotisten suunnitelmien artikloista 4(6) ja 4(7) ja niiden käytöstä kalastusmahdollisuuksien asettamisessa. Asialla voi olla periaatteellista merkitystä tulevaisuudessa kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen myös Itämerellä.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus sisältää kalastusmahdollisuuksia unionin vesillä (Itämerta lukuun ottamatta) ja muualla vuosille 2027 - 2029. Ehdotus käsittää myös monenvälisiin tai kahdenvälisiin neuvotteluihin perustuvia kalastusmahdollisuuksia mm. UK:n kanssa. Osa näistä neuvotteluista on vielä kesken. Neuvottelujen lopputulos pannaan täytäntöön säätämällä jäsenvaltioiden kesken suhteellisen vakauden periaatteen pohjalta kalastusmahdollisuuksien jako. Merkittävä osa komission ehdotuksessa esitetyistä kalakantojen kalastusmahdollisuuksista perustuu kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) esittämään neuvoon MSY:n mukaisista kalastusmahdollisuuksista.

Kalastusmahdollisuuksiin liittyy Norjan kevätkutuisen sillin TAC pohjoisen Atlantin rannikkovaltioiden neuvottelujen tuloksena. TAC voidaan ICES:n neuvon perusteella suurentaa noin 10 prosentilla. Rannikkovaltiot eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen TAC:n jakamisesta, jonka vuoksi ne ovat vahvistaneet autonomiset kalastuskiintiöt itselleen. Suomi saa EU:n kiintiöosuudesta noin 0,68 prosenttia (n. 182 tonnia) perustuen suomalaisten kalastusalusten sillin kalastushistoriaan Atlantilla Petsamosta ja Rymättylästä käsin 1920 luvulta lähtien aina 1970 luvun puoliväliin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta. Neuvosto päättää ehdotuksesta määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto (EU17) 12.11.2026

EU-ministerivaliokunta 20.11.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kalataloudelle Suomessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2026) 608 final (15162/26 PECHE 453)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/MKO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/1122/2026

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö Perusmuistio EU/80/2026-MMM-45

Lehtinen Heikki 10.11.2026

Neuvoston asetus Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2027

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 22.11.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.11.2026, komissio esittelee, keskustelu

Suomen kanta

Suomi ottaa käytävän keskustelun tiedoksi.

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja ICES:n uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuudet vuodeksi 2027 läntisen Välimeren pohjakalakantoja koskevan monivuotisen suunnitelman ja Välimeren yleisen kalastuskomission (GFCM) suositusten mukaisesti.

Läntisen Välimeren osalta ehdotuksessa vahvistetaan pohjakalakantoja koskevat kalastusmahdollisuudet monivuotisen suunnitelman mukaisesti. Kalastusmahdollisuudet ilmaistaan kaikkien kantojen suurimpana sallittuna pyyntiponnistuksena. Lisäksi vahvistetaan syvänmerenkatkaravun ja tiettyjä pyydyksiä käyttäen pyydystettävän kummeliturskan enimmäissaalisrajoitukset. Nämä rajoitukset ehdotetaan jaettavaksi läntisen Välimeren jäsenvaltioille (Espanjalle, Ranskalle ja Italialle).

Lisäksi ehdotetaan kalastusmahdollisuuksia, jotka perustuvat Välimeren yleisen kalastuskomission puitteissa tehtyihin ratkaisuihin. Edellä mainittu kalastuskomissio on alueellinen kalastuksenhoitojärjestö, jonka toimivaltaan kuuluvat mm. meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen ja hoito, kestävä hyödyntäminen Välimerellä sekä Mustallamerellä. Euroopan unioni on kalastuskomission sopimusosapuoli yhdessä Bulgarian, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Kroatian, Italian, Kyproksen, Maltan, Romanian ja Slovenian kanssa. Kalastuskomissiossa hyväksytyt toimenpiteet sitovat sen jäseninä. Ehdotuksessa esitetään myös autonomisen kiintiön vahvistamista Mustanmeren kilohailille, jotta kalastuskuolevuus ei kasvaisi nykyisestä sekä ehdotuksen piikkikampelan suurimmaksi sallituksi saaliiksi (TAC).

Komission ehdotus sisältää tyhjiä kohtia (pm). Nämä kohdat täydentyvät mm. myöhemmin saatavilla olevilla STEFC:n tieteellisten lausuntojen pohjalta. Ehdotusta täydennetään käsittelyn aikana edellä mainittuja koskevilla epävirallisilla asiakirjoilla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43(3)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU17 12.11.2026

EU-ministerivaliokunta 20.11.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13338/26 PECHE 363
13338/26 ADD 1 PECHE 363

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heikki Lehtinen, MMM/MKO, 0407709496

VAHVA-tunnus

EU/80/2026

Liitteet

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö Perusmuistio EU/1085/2026-MMM-8

Bondestam Orian 12.11.2026

Perusmuistio komission kalatalouden ja vesiviljelyn Visio 2040 tiedonannosta

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvoston kokous 23.11.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 20.10.2026 tiedonannon Vision 2040 for fisheries and aquaculture (Kalatalouden ja vesiviljelyn visio 2040). Tiedonanto on osa European Ocean Pact -kokonaisuutta ja muodostaa pitkän aikavälin strategisen viitekehyksen EU:n kalatalous- ja vesiviljelyalan kehittämiselle vuoteen 2040 saakka.

Asiaa on käsitelty neuvoston kalastuspolitiikan työryhmässä. Tiedonannosta käydään keskustelu maatalous- ja kalastusneuvostossa 23.11.2026. Keskustelun pohjana on puheenjohtajamaan laatimat kysymykset.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission pitkän aikavälin visioon kalatalouden ja vesiviljelyn kehittämisestä.

Suomi osallistuu maatalous- ja kalastusneuvostossa käytävään keskusteluun perustuen puheenjohtajamaan alla oleviin kysymyksiin ja alla mainittujen aiemmin hyväksyttyjen kansallisten kantojen pohjalta.

E kirje (E 31/2026 vp.): Komission työasiakirja EU:n yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen 1380/2013 arvioinnista;

E-kirje (E 183/2022 vp): Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle kalatalous- ja vesiviljelysektorin energiasiirtymästä; ja

E kirje (E 56/2023 vp.): Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 ja (EU) 2019/472 muuttamisesta kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen liittyvien tavoitteiden osalta.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 20.10.2026 tiedonannon Vision 2040 for fisheries and aquaculture (Kalatalouden ja vesiviljelyn visio 2040), jossa esitetään pitkän aikavälin visio EU:n kalatalous- ja vesiviljelyalan kehittämiseksi vuoteen 2040 saakka. Tiedonanto on osa European Ocean Pact -kokonaisuutta. Komission mukaan kalatalous- ja vesiviljelyala kohtaa useita samanaikaisia haasteita, kuten ilmastonmuutoksen vaikutukset meriympäristöön ja kalakantoihin, kalastuslaivaston ja työvoiman ikääntymisen, energiasiirtymän toteuttamisen, kilpailun merialueiden käytöstä sekä geopoliittisista muutoksista johtuvat epävarmuudet. Vision tavoitteena on vahvistaa kestävää, kilpailukykyistä ja häiriönsietokykyistä kalatalous- ja vesiviljelyalaa sekä turvata vesiperäisten elintarvikkeiden saatavuus osana EU:n ruokaturvaa.

Tiedonannossa ja sen liitteissä on kolme osaa: Visio 2040, jossa esitetään EU:n kalatalouden ja vesiviljelyn strateginen suunta, energiasiirtymän tiekartta fossiilisista polttoaineista irtautumiseen sekä strategia kalastuksen ulkosuhdetoimintaan.

Kalastus- ja vesiviljelytuotannon vahvistaminen

Komissio korostaa EU:n oman kalastus- ja vesiviljelytuotannon merkitystä ruokaturvan, toimitusvarmuuden ja strategisen autonomian kannalta. Vision tavoitteena on lisätä kestävää tuotantoa, vahvistaa EU:n omavaraisuutta vesiperäisissä elintarvikkeissa sekä vähentää riippuvuutta tuonnista. Komissio aikoo tukea investointeja, tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, tuotannon monipuolistamista sekä kalastus- ja vesiviljelyalan kilpailukykyä.

Komissio pyrkii lisäksi vahvistamaan EU:ssa tuotettujen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkina-asemaa kehittämällä tuotteiden jäljitettävyyttä, läpinäkyvyyttä, kuluttajaviestintää ja markkinatietoa. Tavoitteena on laajentaa digitaalinen jäljitettävyys koko vesiperäisten elintarvikkeiden arvoketjuun vuoteen 2029 mennessä.

Vesiviljelyn kehittäminen

Komissio pitää vesiviljelyä keskeisenä keinona lisätä EU:n omaa tuotantoa. Komission mukaan tuotannon kasvua hidastavat useissa jäsenvaltioissa erityisesti pitkät ja monimutkaiset lupamenettelyt, tuotantoon soveltuvien alueiden rajallinen saatavuus sekä investointeihin liittyvät esteet.

Komissio ilmoittaa tukevansa jäsenvaltioita vesiviljelyn toimintaympäristön kehittämisessä, lupamenettelyjen sujuvoittamisessa, merialuesuunnittelussa sekä tuotantoon soveltuvien alueiden tunnistamisessa. Lisäksi tavoitteena on edistää uusien tuotantoteknologioiden käyttöönottoa sekä tutkimuksen, digitalisaation ja innovaatioiden hyödyntämistä vesiviljelyn kestävän kasvun tukena.

Komissio tulle vuoden 2027 loppuun mennessä antamaan ehdotuksen, jonka tarkoituksena on poistaa esteet EU:n vesiviljelyalan täyden potentiaalin hyödyntämiseltä ja varmistaa kaikkialla EU:ssa selkeä, yksinkertaistettu ja johdonmukainen sääntely - ja hallintokehys, joka tarjoaa varmuutta investoinneille ja uusille tulokkaille. Tämän olisi mahdollistettava joustavat ja mukautuvat lisensointimenetelmät 23 (kuten vaiheittainen kehittäminen, mukautuvat kapasiteetin mukautukset ja yksinkertaistetut menettelyt vähäpäästöisiä järjestelmiä varten) alentamatta ympäristönormeja.

Kalatalouden ja vesiviljelyn energiasiirtymän tiekartta

Vision yhteydessä komissio esittää kalatalouden ja vesiviljelyn energiasiirtymän tiekartan. Tiekartan tavoitteena on vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, lisätä energiatehokkuutta sekä edistää vähä- ja nollapäästöisten teknologioiden käyttöönottoa.

Komission mukaan energiasiirtymä toteutetaan kahdessa vaiheessa. Vuoteen 2030 saakka painopisteenä ovat energiatehokkuus, uusien teknologioiden kehittäminen ja pilotointi sekä investointien edellytysten vahvistaminen. Vuoden 2030 jälkeen tavoitteena on vähä- ja nollapäästöisten ratkaisujen laajempi käyttöönotto. Komissio korostaa investointien tarvetta kalastusaluksiin, satamainfrastruktuuriin, tuotantoteknologioihin sekä tutkimus- ja innovointitoimintaan.

Alan osaaminen ja sukupolvenvaihdokset

Komission mukaan alan työvoima ikääntyy ja nuorten kiinnostus alaa kohtaan on vähentynyt. Tämän vuoksi komissio ilmoittaa valmistelevansa vuonna 2027 julkaistavan Blue Generational Renewal Strategy -aloitteen, jonka tavoitteena on tukea sukupolvenvaihdoksia, vahvistaa alan houkuttelevuutta sekä kehittää koulutusta, osaamista ja ammattipätevyyksien tunnustamista.

EU:n ulkoisen kalastuspolitiikan strategia

Vision yhteydessä julkaistussa EU:n ulkoisen kalastuspolitiikan strategiassa komissio linjaa toimia, joilla vahvistetaan EU:n roolia kestävän kalastuksen, sääntöihin perustuvan kansainvälisen yhteistyön ja vastuullisen merten käytön edistäjänä. Tavoitteena on samalla vahvistaa vesiperäisten elintarvikkeiden toimitusketjujen kestävyyttä ja monipuolisuutta.

Komissio ilmoittaa tehostavansa toimia laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen torjumiseksi, vahvistavansa alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen toimintaa sekä kehittävänsä uuden sukupolven kestävän kalastuksen kumppanuussopimuksia (SFPA). Lisäksi tavoitteena on edistää tasapuolisia kilpailuolosuhteita suhteessa kolmansiin maihin.

Jatkotoimet

Vision toimeenpanon tueksi komissio ilmoittaa käynnistävänsä useita jatkotoimia vuosina 2027–2030. Näitä ovat muun muassa Blue Generational Renewal Strategy -aloitteen valmistelu, digitaalisen jäljitettävyyden laajentaminen kaikkiin vesiperäisiin elintarvikkeisiin vuoteen 2029 mennessä, energiasiirtymää tukevat investointi- ja innovointitoimet sekä kestävän kalastuksen kumppanuussopimusten kehittäminen. Lisäksi komissio korostaa tutkimuksen, innovaatioiden, osaamisen ja investointien merkitystä vision toimeenpanossa.

Puheenjohtajamaan kysymykset:

Katsotteko, että kalatalouden ja vesiviljelyn tulevaisuuden elinkelpoisuuden kannalta keskeiset tekijät on tunnistettu Visio 2040:ssä? Mitkä muut tekijät ovat tärkeitä?

Mitkä erityistoimet olisi asetettava etusijalle sen varmistamiseksi, että YKP-asetuksen arvioinnin ja Vision 2040 avulla parannetaan merkittävästi alan elinvoimaisuutta lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on komission tiedonanto. Tiedonanto ei sisällä lainsäädäntöehdotuksia eikä siitä tehdä neuvostossa päätöstä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Tiedonannon käsittely Euroopan parlamentissa ei ole vielä tiedossa.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 12.11.2026

EU-ministerivaliokunta 20.11.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kyse on komission tiedonannosta eikä siihen sisälly välittömästi sovellettavia lainsäädäntötoimia eikä jäsenvaltioita suoraan velvoittavia uusia säädöksiä.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei sellaisenaan ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Mahdolliset taloudelliset vaikutukset riippuvat myöhemmin annettavista politiikka-, rahoitus- ja lainsäädäntöaloitteista. Vision toimeenpanoon liittyvien jatkotoimien vaikutukset tarkentuvat niiden valmistelun yhteydessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15477/26 PECHE 469

14758/26 + ADD1 - ADD5

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Yksikönpäällikkö Timo Halonen, MMM/MKO, puh. 0295162411
Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/MKO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö Perusmuistio EU/74/2026-MMM-213

Muroma Hanna 13.11.2026

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.11.2026 muut asiat

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 23.11.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 23.11.2026 muissa asioissa käsitellään puheenjohtajavaltion, komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiakohdat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Kohta a) Lainsäädännön yksinkertaistamista, täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva vuotuinen tilannekatsaus 2026 (terveys, eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvit ja kasviterveys sekä elintarvike- ja rehuturvallisuus)
Komission tiedotusasia

Komissio esittelee maatalous- ja kalastusneuvostolle vuosittaisen edistymisraporttinsa sääntelyn yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja valvonnasta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, kasvien ja kasvinterveyden sekä elintarvike- ja rehuturvallisuuden aloilla. Raportti kattaa ajanjakson 1.8.2025–31.7.2026. Raportti liittyy komission sääntelyn yksinkertaistamisohjelman toimeenpanoon ja kuvastaa jatkuvia toimia

EU:n sääntelykehyksen yksinkertaistamiseksi ja nykyaikaistamiseksi One Health -lähestymistavan mukaisesti.

Yksinkertaistamisen osalta komissio antoi joulukuussa 2025 elintarvike- ja rehuturvallisuutta koskevan Omnibus-yksinkertaistamispaketin, jonka tavoitteena on vähentää esimerkiksi kasvinsuojeluaineiden hyväksymisprosesseihin ja markkinoillepääsyyn liittyvää hallinnollista taakkaa säilyttäen samalla korkeat vaatimukset elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuudesta. Komissio esitti myös eurooppalaista biotekнologia-asetusta (European Biotech Act) koskevan ehdotuksen sekä ehdotuksen lääkinnällisiä laitteita koskevien sääntöjen tarkistamiseksi. Lisäksi komissio ehdotti muutoksia yleiseen elintarvikelainsäädäntöön riskinarviointiprosessien ja Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) toiminnan tehostamiseksi.

Täytäntöönpanon osalta komissio on tukenut jäsenvaltioita EU-lainsäädännön soveltamisessa, puuttunut täytäntöönpanon puutteisiin sekä edistänyt digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa ja yhteistyötä EU:n virastojen kanssa.

Valvonnan ja arvioinnin osalta komissio on jatkanut EFSA:n ja eläinterveyssäädösten toimivuuden arviointia sekä käynnistänyt biosidiasetuksen arvioinnin. Lisäksi komissio on valmistellut elintarvikekontaktimateriaaleja koskevaa arviointia ja kartoittanut sidosryhmien näkemyksiä uusista yksinkertaistamistarpeista. Tavoitteena on varmistaa korkeatasoinen kansanterveyden, eläinten hyvinvoinnin, kasvinterveyden sekä elintarvike- ja rehuturvallisuuden suoja EU:ssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 17.11.2026

EU-ministerivaliokunta 20.11.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.11.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Hanna Muroma, MMM/EUKA, p. 029 516 2038, hanna.muroma@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/74/2026

Liitteet -

Viite -

Liitteet -